

LEVNİ MİNYATÜRLERİNDE İLLÜSTRASYON¹

*Mustafa KINIK**

*Asım TOPAKLI***

Özet

Görsel iletişimin bir ögesi olan illüstrasyon; sözel unsurları görsel bir dille anlatan, betimleyen, yorumlayan veya bir mesajı iletmek, bir kavramı görselleştirmek için yapılan resimlerin tümüdür.

İllüstrasyon, yüzyıllara dayanan Türk Kültüründe resimleme ögesi olarak kullanılmıştır. Orta Asya'da, İslamiyet öncesi Türk kültüründe (özellikle Uygurlarda) duvar resmi, minyatür sanatı çok gelişmiştir. Aynı zaman da bu dönemde resimli-minyatürlü kitapların da üretildiği tespit edilmiştir. İslamiyet'in kabulüyle birlikte resim sanatı değişime uğramaya başlamıştır. Zaman içerisinde resimde sivilizasyona gidilmiş, bunun bir sonucu olarak da rumi, hatai gibi sivilize motifler ortaya çıkmıştır. İslam dininin etkisiyle resim sanatı yerini minyatüre bırakmıştır. Türk minyatür sanatı, batıda gelişen baskı ve resim sanatı gibi üstün eserler veren bir sanat dalı olmuştur.

Osmanlı minyatürlerinde halkın günlük yaşantıları, iş hayatı, eğlenceleri çok sık kullanılan konulardır. Bu konuları sık kullanan en önemli minyatür sanatçıları Nakkaş Osman ve Levni'dir. Levni'nin resimlemeleri Lale Devri'nin eğlenceleri, genel yaşamı, giyimi gibi konularda bilgi sahibi olmamıza katkıda bulunmaktadır.

Bu araştırmada Levni'nin yayınlanmış eserlerde tespit edilen genç kadın figürleri (raggaseler) illüstrasyonda dikkat edilmesi gereken sivilizasyon, renk, oran ve kompozisyon düzeni açısından incelenecektir.

Anahtar Kelime: *Kitap Sanatı, Minyatür, Levni, Kadın Figürü*

¹ Bu makale 22-24 Mart 2012 tarihleri arasında I. Uluslararası Kitap Sanatları Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

* Yrd. Doç. Dr., G.Ü. Mesleki Eğitim Fak. Grafik Eğitimi Anabilim Dalı, mkinik@gazi.edu.tr

** G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Grafik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi atopakli@gmail.com

ILLUSTRATION AT LEVNI MINIATURES

Abstract

A component of visual communication, illustration is a sum of pictures telling verbal elements through a visual language, depicting, commenting or trying to give a message about them and painted to visualize a concept.

Illustration has been used as an element of picturing in Turkish culture for ages. Wall pictures as a miniature art were so developed in Pre-Islamic Turkish culture (in particular in Uyghur) in the Central Asia. In addition, it was found that some pictured-miniature books were produces. With the introduction of Islam, the art of painting started to change. Stylization was applied in painting in time and as a result, such stylized motives as rumi and hatai appeared. With the effect of Islam, the art of painting was exchanged by miniature. Turkish art of miniature became a branch of art producing works just like press products and art of painting developed in the West.

Daily life, working life, entertainments were frequently used in the Ottoman miniatures. Most important miniature artists using these topics frequently were Nakkaş Osman and Levni. The paintings of Levni have a contribution to us in learning such issues as the entertainments of Tulip Period, common life, clothing and so on.

In the current research, the young woman figures (belly dancers) that were found in the published works of Levni will be investigated in terms of stylization, color, proportion and composition arrangement that are important points to be taken care in illustration.

Keywords: Book Art, Miniature, Levni, female figüre

GİRİŞ

İllüstrasyon Nedir?

Görsel iletişimin bir ögesi olan illüstrasyon; sözel unsurları görsel bir dille anlatan, betimleyen, yorumlayan bir kavramı görselleştirmek için yapılan resimlerin tümüdür. İllüstrasyonun aydınlatmak, ortaya koymak, betimlemek, tanımlamak, açıklamak kavramlarıyla ilgisini kurmak mümkündür. İllüstrasyonlar istenilen mesajı net bir şekilde izleyiciye iletme zorunlulukları vardır. Aynı zamanda illüstrasyon, ona hayat veren illüstratörün yorumudur. Aynı çalışmayı yapan illüstratörlerden her biri konuyu kendi görüşlerine göre yorumlayarak sonuca ulaşırlar. İllüstrasyon tasarımının yaygın kullanılan

araçlarından birisidir. Sözlük anlamı daha çok resimleme olsa bile vardığı nokta bunun çok ötesindedir. İllüstrasyonda genellikle metinle birlikte kullanılır. İllüstrasyon; kimi zaman bir resim, bir çizgi, kimi zaman bir renk lekesi olarak karşımıza çıkabilir. İllüstrasyonu tasarlayan tasarımcı, uygulayansa illüstratördür. İllüstrasyonda renk, simetri, perspektif, gölge gibi unsurlar etkileyicilik açısından çok önemlidir.

Bir İllüstrasyonda Olması Gereken Fiziki Elemanlar

Çizgi, illüstrasyonun hareket kazanmasını sağlar. Sadece renklendirme ve tonlama ile doğru ifade sağlanamaz. Renk, resme gerçeklik kazandıran unsurdur. Rengin doğru kullanımı sayesinde, doğru anlatım sağlanır. Renkler üç biçimde kullanılabilir. Birincisi; her objeyi gerçek rengiyle sembolik kullanmaktır. İkincisi; rengi uyumlu olarak kullanmaktır. En çok kullanılan rengin seçilip, diğer renklerin seçilen asıl renge yardımcı olmalarıdır. Üçüncüsü ise; saf renklendirmedir. Işığa, gölgeye, tonlara bakmaksızın bir renk tonuyla ifade edilmesi söz konusudur.

Stil; bir sanatçının içinden gelen duygularla yapmış olduğu, çalışmanın özelliğidir. Sanatçı, ürünü yada eseri, içinden geldiği gibi istediği doğrultuda ifadelendiriyor, yorumluyorsa bir stil söz konusudur. Stil ile yöntem farklı şeylerdir. Sanatçı, illüstrasyonla bir anlatım biçimi ya da açıklama sağlamaktadır. Sanatçının ürünündeki açıklama, o illüstrasyona bağlıdır. İllüstrasyon, tek kendi başına olabilir. Bir sözcük ile güçlendirilebilir, ya da kendisi bir yazımı güçlendirebilir. İllüstrasyonun yorumu, anlatılmak istenenin çok kısa bir sürede, çok ince bir düşünce ile aktarılması çok önemlidir.

Mekan; kavramı dikkate alınmalıdır ki, doğru algılanma sağlanabilsin. Mekan, perspektif kavramıyla iç içedir. Doğru algılama ve hatırlama oranını sağlamak için perspektif kurallarına uygunluk şarttır.

Oran; bütüne ait parçaların birbiri arasındaki uygunluğudur diyebiliriz. İnsanlar resimleri bütünden parçaya doğru algılar. Bu anlayış algılamanın temelinde yatar. Oranın bilinçli olarak bozulması dikkati, belli yöne çekmek için kullanılabilir.

Renk; İnsanlar genelde sıcak ve parlak renkleri severler. Resimlemede fazla ayrıntılı, konuyu dağıtıcı bir renk armonisi kullanmamaya dikkat etmek gerekir. İllüstrasyonda çok fazla renk kullanımı, renkleri bir araya getirirken yapılan uyum yanlışlıkları, siyah, beyaz değerlerinin dengeli kullanılması, kitapların görünümünü olumsuz yönde etkiler.

Sayfa Düzeni; Sayfa düzeni grafiksel etki açısından, okuma ve algılama yönünden önemli bir etkidir. İllüstrasyon boyutlarının devamlı çerçeveler içine alınması hep aynı boyutlar içinde monoton bir görünüm sunması illüstrasyonların hatalı gerçekleştirilmesi okuma hızını da etkiler.

Çeşitli kaynakların illüstrasyonların üretimiyle ilgili çeşitli görüşlerine rağmen, temel olarak hangi teknikle ya da ne şekilde yapılmış olursa olsun, istenilen mesajı doğru bir şekilde verebiliyor ve istenilen etkiyi sağlayabiliyor ise amacına ulaşmış demektir.

Minyatür Sanatı

Minyatür sözcüğü, Ortaçağ'da batıda kitapların bölüm başlıklarına konan ilk harflerin kırmızıya boyanmasında kullanılan boyanın (minium) adından gelir.

Bizde eskiden minyatüre nakış, minyatür ressamına da nakkaş denirdi. Minyatür de resimdir. Ama minyatür sanatıyla resim sanatı birbirinden çok farklıdır. Minyatürde, resimde olduğu gibi ışık-gölge etkisi aranmaz, renkler dümdüz sürülür; şekiller birbirini kapatmayacak durumda yan yana dizilir arkada kalanlar kâğıdın üst tarafına çizilir; insanların büyüklüğü ve yeri önemlerine göre belirtilir; önemli kişiler ötekilerden daha büyük boyda ve ön tarafa yapılır; görüntülerde uzaklık anlaşılmaz; şekillerde ayrıntılar incelikte gösterilir.

Minyatür sanatı doğuda doğmuş ve gelişmiştir. Bunun nedeni belki de kâğıdın ve kitabın doğuda icat edilmiş olmasıdır. Nakkaş denen minyatürcü, bir tabaka has kâğıt (sırf pamuktan yapılmış kâğıt) alır, bir mermerin üzerine yayarak parlak bir cisimle (mermer, fildişi) sürte sürte düzleyip parlatır. Önce yapacağı şekillerin sınırlarını kâğıt üzerinde hafifçe belirterek taslaklarını yapar; bunun için birkaç kedi veya samur kılından yapılmış ve ipek telle kuş tüyüne bağlanmış bir fırça kullanır. Bu şekilde yapılan taslaklar üzerinde kolayca düzeltme yapılabilir.

Taslaklar tamamlandıktan sonra çini mürekkebiyle sınır çizgilerine son biçimi verilir. Sonra çizgiler arasında kalan yerler kalınca bir fırçayla uygun renklerle düz boyanır. Daha sonra çini mürekkebiyle kenar çizgileri bir kere daha elden geçirilir. Tıpkı freskler ve halılar gibi minyatürlerde de kök boyalar kullanılırdı. Eski minyatürlerin bugün bile parlaklıklarını korumaları hayranlık vericidir.

Minyatür sanatı Çin'den İran'a, oradan Anadolu yoluyla Avrupa'ya geçmiştir, İslâm ülkeleri içinde minyatür sanatı özellikle İran'da büyük gelişme göstermiştir. En büyük minyatür

ressamı olarak bilinen Behzat, İran sarayında başnakkaş olmuş, şahın 1522 tarihli bir fermanıyla bütün İran'daki kütüphaneler, hattatlar, ressam ve nakkaşlar, hattâ kuyumcular onun emir ve yönetimine verilmiştir. Behzat'ın yanında birçok başka ünlü minyatürcü yetişmiştir. Bunlardan Ağa Mirek, Kanunî Sultan Süleyman zamanında İstanbul'a çağrılarak nakkaşbaşı atanmıştır. Kanunî devrinde gelişmeye başlayan minyatür sanatı, XVI. yy.ın ikinci yarısında Murat III'ün oğlunun sünnet düğününü anlatan «Surname»yi 427 minyatürle süsleyen nakkaş Osman ile doruğuna ulaşmış, XVII. yy.da Nakşî, XVIII. yy.da Levnî ile parlaklığını sürdürmüştür. Türk minyatürlerinin en güzel örnekleri bugün Topkapı Sarayı Müzesi'nde sergilenmektedir.

Hükümdarı çevresinde «maiyet» görevlileriyle birlikte tasvir eden bir minyatür. Türk tarihi İslam'ın etkisiyle resim sanatlarından uzak kaldığı için, minyatürlerin sanat değeri yanında bir de tarihî belge değeri olagelmıştır. Hükümdar sarayları, bu sarayların günlük yaşantısı, toplantılar, eğlenceler, av partileri, savaş seferleri kadar, halk, meslekler, düğünler v.b. günlük olaylar da minyatürlere konu olmuştur.

“Resim sanatında Türkler, maniheizm (Kün ay), budizm (Burhan) ve İslamlık üç ayrı din çevresinde eserler meydana getirmişlerdir. Böylece eski Türk resmi, VIII. yüzyıldan XIX. Yüzyıla kadar bin yılı aşan tarihi ile dünyanın en eski sanatlarından biri olmaktadır. Bu resimlerden pek azı korunabilmiştir. XIX. Yüzyılda Hirth Çinlilerin Doğu Türkistan ve Kansu resimlerindeki Uygurca kitabeleri silip yerlerine Çince yazdıklarını görmüştür”. (Aslanapa, 1993 :55)

“Uygur Türklerinin daha VIII. y.y da çok ileri bir kitap ve minyatür sanatları olduğu, kalan sayılı eserlerden ve kaynaklardan anlaşılmaktadır. Tufan araştırmalarında ortaya çıkan Bezeklik ve Sorçuk duvar resimleri (frensk) ile birlikte bu minyatürler, IX. y.y. da daha ilk bakışta Çin resimlerinde ayrılan karakteristik bir Orta Asya Türk resim üslubu olduğunu açıkça gösterir. Uygurlardan bazıları, daha halife Me'mun zamanında, IX. y.y. başlarında Bağdad'a gelmiş ve çok iyi karşılanmışlardır. Mu'tasım zamanında Samerra şehri kurulunca bunlar oaraya gelmiş ve az zamanda hakim nüfus haline gelerek sanat faaliyetlerine katılmışlardır. Samerra'da bulunan ham keramik kap üzerinde (85 x 20 cm.) bir tasvir, orijinal kıyafetleriyle omzunda gazel taşıyan Türklerden birini canlandırır. Bundan sonra XI. y.y. başında, Gaznelilerin Leşker-i Bazar Sarayı fresklerinde aynı yüzyıl sonundan Selçukluların merkezi Bey'deki duvar resimlerinde, Bey ve Keşan minai ve perdahlı keramikleri ile çinilerde Uygur resminin etkileri kendini gösterir. Bu zamanda gelişen ilk İslam minyatürleri

kaybolmuştur. Uygur resim ve minyatür üslubu birçok değişiklikler geçirmekle beraber esasları bozulmadan XV. y.y. içerilerine kadar devam etmiştir. Türkler, Orta Asya'dan Uygur resim üslubunu batıya getirerek Gazne, Keşan, Musul ve Anadolu'ya yerleştirmişlerdir. Büyük Selçuklu Devletinin kurucusu Tuğrul Bey'in 1055'de Bağdad'a giderek sultan ünvanını alması, Selçuklu Sanat ve kültürünün bu bölgede yayılmasının başlangıcıdır. Minyatür olarak Selçuklu üslubunu gösteren eserler ancak XII. y.y. sonundan itibaren zamanımıza gelebilmiştir" (Aslanapa, 1989:364).

"Kitab-ı Tiryak (Pseudo Galen) yazmalarında bunun en iyi örnekleri bulunmaktadır. Paris'te Nationale bibliotheque'de bulunan 1199 tarihli ve zengin minyatürlü böyle bir yazma, büyük bir ihtimalle, Zengilerden Nurettin Arslan Şah I. (1193-1210) tarafından Musul'da yazdırılmış olmalıdır. Burada Emir'in Sarayını ve bahçesini bir arada gösteren kırmızı zeminli minyatürde, harem erkanı ortasında, elinde kadehle bağdaş kurmuş, sakallı bir figür, kıyafeti, çehre hatları ve bütün özellikleri Uygur Selçuklu üslubundadır. Etrafındaki kadınlarda tamamiyle Selçuklu keramiklerinden tanıdığımız Türk tiplerini aksettirir" (Aslanapa, 1989 :364).

Selçuklulardan Fatih Sultan Mehmet'e kadar bir belirsizlik yaşayan Türk kitap resimleme sanatı, Fatih'in Gentile Bellini'ye portresini yaptırmasıyla Türk minyatür sanatında portre geleneği başlar. Nigari'de portre çalışmalarıyla tanınan önemli minyatür sanatçısıdır. Osmanlı minyatürlerinde halkın günlük yaşantıları, iş hayatı, eğlenceleri çok sık kullanılan konulardır. Bu konuları sık kullanan en önemli minyatür sanatçıları Nakkaş Osman ve Levni'dir.

Nakkaş Levni

Levni (17. yüzyıl sonları, Edirne- 1732, İstanbul), asıl adı Abdülcelil Çelebi, Lale Devri'nin en tanınmış minyatür sanatçısıdır. Minyatür sanatına derinliği ve perspektifi getirmiş, yapay, yaldızlı ve canlı renkler yerine daha doğal renkler kullanmıştır.

Topkapı Sarayı'ndaki nakkaşhanede tezhip öğrendi, daha sonra da II. Mustafa zamanında sarayın başnakkaşlığına getirildi. III. Ahmet döneminde de bu görevini sürdürdü. Lale Devri'nin insanı olmasından dolayı, minyatürlerinde daha çok eğlence sahnelerini işledi. Şair Vehbi'nin, III. Ahmed'in şehzadelerinin 1720'deki sünnet düğünün anlatan Surname'sini süsleyen minyatürleri Levni'nin en ünlü eserleri arasındadır.

Levni'nin resimlediği Surname'de bütün ölçüler değişti. 1720' de Vehbi tarafından yazılan Surnamede'de yer alan Levni'nin bu eserinde bir dağınıklık göze çarpar. Levni, kendi sanat anlayışını gösteren bir düzen kurar ve klasik minyatürün sağlam yapısından ayrılır. Levni'nin Surnamesinde halk tiyatrosunun ve soytarılik sanatında da geliştiği görülür. Levni (Edirneli Abdül Celil) 18. yy'ın toplumsal yaşayışını bir düğün şenliği içinde vermeye çalışmıştır. Resimleri, Nakkaş Osman'ınkiler gibi iki sayfada tamamlanır. Levni minyatür resmin yalnız Osmanlı çevresinde tüm islam dünyasının en büyük temsilcisi Levninin resimlerindeki Türk karakteri de aynı ölçüde İslami resmin klişesi bağlarından koparak doruğa ulaşmıştır. Surname-i Vehbi minyatürleri bütün geleneksel unsurlara karşın yeniliklerle doludur. Rengarenk kayalıklar, yerini yumuşak kenar çizgilerine bırakmıştır. Gökyüzünün mavisi doğaldır. 18. yy'ın şema dengesini yitirerek gözleme mahalli renk ve doğaya yönelen espirisi bu III. Ahmet Surnamesi'de denilen eserin resimlerine yansımıştır. Gölgelelerini yere vurmuş, açıklı koyulu yeşillere boyanmış ağaçlar önceki yüzyıllardaki minyatürlerde en ufak damarına kadar işlenmiş ağaçlarda çok farklıdır.

Levni'nin resimlemeleri Lale Devri'nin eğlenceleri, genel yaşamı, giyimi gibi konularda bilgi sahibi olmamıza katkıda bulunmaktadır. Ayrıca Levni, Osmanlı sultanlarının portrelerini kap sayan "gilsilename" adlı bir eserde resimlemiştir.

Levni Minyatürlerinde İllüstrasyon

Levni minyatürlerinde karşımıza çıkan en önemli illüstrasyon ürünleri genç kadınlara ait portrelerdir. Levni albümünden "Raks Eden Çengi" Levni portrelerde yüz anlatımını yansıtmaya önem vermiştir. Kişilerin vücut hareketleri, şiirsel bir kıvraklık kazanmıştır. Renklerden en çok sarıyı kullanmıştır. Bu minyatürü seyrederken hafif ve neşeli bir müzik duyulacakmış gibi bir etki uyandırmaktadır.

Levni'nin iki boyutlu bir yüzey sanatı olan minyatürle, perspektifi ve ışık-gölgeyi kullanan Avrupa resmi arasında bir geçit olduğu, ne dekoratif anlayıştan bütünüyle kurtulduğu, ne de tam anlamıyla cisimleştirilmiş resme gittiği, yapmış olduğu minyatürlerden açık olarak anlaşılmalıdır. Figürlerinde hayret, merak ve ilgi duyguları gibi, bazen komiğe kaçan ifadeler; kompozisyonlarında geniş mekânlar ve perspektif denemeleri görülmekle beraber, dekoratif özellikte kendini belli eder. Güçlü bir gözlemci olduğu da bir gerçektir (Yetkin S.K.,1984 :213).

Levni, yeni betimleme anlayışını, figürleri daha hacimli göstererek ve alışılmış canlı, karşıt renklerin yerine daha pastel tonları geçirerek uygulamıştır. Renk tonlamalarını da daha rahat verebilme olasılığı sağlayan gölgelendirme, figürlere yüzeysellikten sıyrılmış bir görünüm verir. Figürlerin dikkati çekecek derecedeki dolgun görünümleri, sanatçı'nın daha hacimli bir etki yaratma amacına bağlanabilir. Figürlerin çoğunda, başı ile vücut arasındaki orantı da henüz tam bir mükemmelliğe ulaşmamıştır. Sanatçı, canlı bakışlarla modellerine kişisel bir ifade vermeye; her birinin karakteristiğini yakalamaya çalışmış, bu arayış, gerçekçi portre özelliğinin artması sağlamıştır.

"Levni, sultanları Nakkaş Osman' dan beri gelenek olduğu biçimde bağdaş kurmuş otururken betimlemiştir. Ancak dönemin sultanı III. Ahmet üzeri çiçeklerle bezmeli bir tahtta otururken, yanında şehzadesi olduğu halde tasvirlenmiştir." (Tanındı, 1996, s.61) Yüksek arkalı tahtta oturma pozunu Levni tarafından geliştirilmiştir. Levni'nin bir diğer eseri, Topkapı Sarayı Kitaplığı'nda H.2164 numaralı 1710-1720 yılları arasında yaptığı imzalı albümüdür. Albümde yer alan eserler tek figür veya grup çalışmalarıdır. "Bilhassa güzel kıyafetli kadın figürlerinin çoğunlukta olduğu bu eserlerinde Levni'nin aşağı yukarı her sınıftan halkı tasvir etmek istediği görülür. Bu eserlerin bazılarında 17. Yüzyıl İran minyatürünün izleri görülürse de kıyafetler, duruşlar, renkler tamamen Türkler ve Onun sanatkar şahsiyetini aksettirir" (Öğütmen,1996 :36).

Levni minyatürlerinde yer alan illüstratif kadın figürlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

Acem Gelini, Acem Çengisi Maverdî Kolbaşı, Acemde Meşhur Perendebâz Kız, Bursalı Kadın, Dâder Banû'nun Tasviridir, Feraceli Kadın, Frenk kadını, Genç Rakkase, Güllü ve Karanfilli Kadın, İplik Eğiren Kadın, Karanfilli ve Mendilli Kadın, Menekşe Tûtî, Saçını Toplayan kadın, Saydam Başörtülü kadın, Sazendeler, Testi Taşıyan Kadın, Uyuyan Genç Kadın, Yeşil Giysili Kadın

Tonları boyanmamış bu tek yaprak minyatürlerin dizi halinde yapıldığı söylenebilir. Ayrıca devrinde günün modasına uygun şekilde giyinmiş kadın figürlerinde Levni'nin gözlemciliğini, çizgi, fırça ve renk ustalığını açıkça görmek mümkündür. Kırmızı, sarı gibi sıcak renklerin yanı sıra gök rengi, açık mor, leylak gibi renklere daha çok yer vermiştir. Kadın figürü, daha özgür bir hava içerisinde Levni'nin eserlerinde önem kazanmaya başlamıştır. "Çalgı çalan dört kadını canlandıran minyatür, daha sıcak ve samimi bir ifade

taşımaktadır. Kadınların o zamanlar kullandıkları çalgılar hakkında buradan bir bilgi edinmek mümkündür. Minyatür derhal hafif ve neşeli bir müzik duyulacakmış gibi bir tesir bırakıyor. Rakkasenin oyunu da bu müziğe uymaktadır. Elllerinde ziller ile birbirine vurarak kıvrak hareketlerle raks etmektedir. Yüzünde, donuk durgun bir ifade vardır." (Aslanapa, 1999 :158)

SONUÇ

Geleneksel minyatür sanatını çağdaş yorumlarıyla katkıda bulunan Lale devri minyatür sanatçımız Levni özellikle kadın figürlerinde artistik illüstrasyonlarla Türk illüstrasyon sanatına bir ivme kazandırmıştır. Yeni betimleme anlayışını, alışılmış canlı, karşıt renklerin yerine daha pastel tonları geçirerek uygulamıştır. Kadın figürlerinde gözlemciliğini, çizgi, fırça ve renk ustalığını açıkça görmek mümkündür.

Levni' nin eserlerinde zamanı aşan, bilinen resim anlayışının dışına çıkan bir özellik görülür. Osmanlı resim sanatında üslup ve anlayış açısından bir dönüm noktası olarak değerlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

YETKİN, S.K., (1984). İslam Ülkelerinde Sanat, İstanbul: Cem Yayınevi.

İREPOĞLU, G., (2000). Yenilik ve Değişim , Padiflahın Portresi, İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

ÖĞÜTMEN, F., (1996). XII-XVIII Yüzyıllar Arasında Minyatür Sanatından Örnekler, İstanbul: Güzel Sanatlar Matbaası.

ASLANAPA, O., (1999). Osmanlı Minyatür Sanatı, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

ASLANAPA, O., (1989). Türk Sanatı", İstanbul: Remzi Kitabevi.

ASLANAPA, O., (1993). Türk Sanatı El Kitabı, İstanbul: İnkılap Kitabevi.

GÜL İREPOĞLU; (1999). Levnî Nakış, Şiir, Renk, İstanbul: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

<http://www.sanaldalnumara.net/hat-minyatur-ebru-ve-diger-sanatlar/19251-minyatur-nedir.html> (erişim tarihi: 27.02.2012)

<http://www.restoraturk.com/restorasyon-sanat/minyatur-restorasyonu/248-minyatur-sanatinda-levni.html> (erişim tarihi: 01.03.2012)

<http://turkresmi.com/klasorler/minyatur/index.htm> (erişim tarihi: 01.03.2012)

Resim 1: Levni, Sazendeler (İrepoğlu, 1999)

Resim 2: Levni, "Genç Kadın" (İrepoğlu, 1999)

Resim 3: Acem Çengisi Maverdi Kolbaşı
Arası, Kağıt Üzerine Suluboya Topkapı Sarayı Müzesi
Kitaplığı H.2164

Resim 4: Levni:" Saçını toplayan kadın"(İrepoğlu; 1999)

Resim 5: Levni:"Güllü ve Karanfilli kadın"

Resim 6: Levni:”Saydam başörtülü kadın”